

MBO van de toekomst bij Edudelta

Blended Learning met Moodle

Wie zich sterk maakt voor de implementatie van een Elektronische Leeromgeving (ELO) weet dat het vaak een kwestie van lange adem is. Binnen de school is er een voorhoede van docenten, managers en ondersteunend personeel dat de voordelen er allang van ziet. Leerlingen hebben, gezien hun ervaring met internet voor sociaal gebruik, geen weerstand tegen een ELO. Het wordt tijd dat de rest van de docenten hun collega's achterna gaan en hun lessen ook 'blended' gaan maken. Het voorbeeld van Edudelta Onderwijsgroep doet goed volgen.

Isabelle Langeveld

'Blended' betekent dat de leerlingen een deel van hun tijd leren van digitale middelen en leeractiviteiten in de ELO en de andere uren 'face to face' onder begeleiding van een docent in het lokaal of in de praktijk werken. In Vlaanderen noemt men het 'gecombineerd' onderwijs en dat is eigenlijk een veel duidelijker term. Het doel is dat zowel docenten als leerlingen het onderwijs in de ELO en face to face als één 'holistische' leeromgeving ervaren.

Open Source

Er zijn verschillende Elektronische Leeromgevingen op de markt. Bekende namen in het beroepsonderwijs zijn It's Learning, N@tschool, Blackboard en Sharepoint. Dit zijn voorbeelden van 'closed source' systemen. Dat wil zeggen dat de gebruiker niet zelf aan het systeem kan sleutelen. De koper

betaalt licentiekosten voor een dichte doos. In de doos zitten allerlei standaardfunctionaliteiten voor opslag van content, aanmaak van leeractiviteiten en het volgen van leerlingen. Heb je behoefte aan iets dat nog niet in de doos zit, dan kan de leverancier - duur - maatwerk bouwen. De leverancier zorgt voor updates en helpdesk. Meestal draait het systeem ook op servers van de leverancier.

Implementatie van onderwijsvisie en kostenreductie gaan hand in hand

Moodle is 'open source' en dat maakt alles anders. Het gebruik van het systeem is in principe gratis. Bijna tien jaar geleden is een leraar uit Australië, Martin Dougiamas, ermee begonnen en inmiddels is het door een wereldwijde community van enthousiastelingen uit onderwijs en ict uitgebouwd tot een meer dan compleet systeem. Wie het wil uitproberen, kan het gratis installeren. De start is heel laagdrempelig, zo heeft Onderwijsgroep Edudelta dat ook ervaren.

Moodle bij Edudelta

Edudelta heeft vmbo- en mbo-opleidingen in de groene sector. Ongeveer 1.300 vmbo-leerlingen, 1.000-mbo leerlingen en daarnaast nog een flink aantal cursisten maken gebruik van Moodle. Van de tweehonderd docenten werkt ongeveer twee-

derde met Moodle. Het merendeel van deze groep werkt in het mbo.

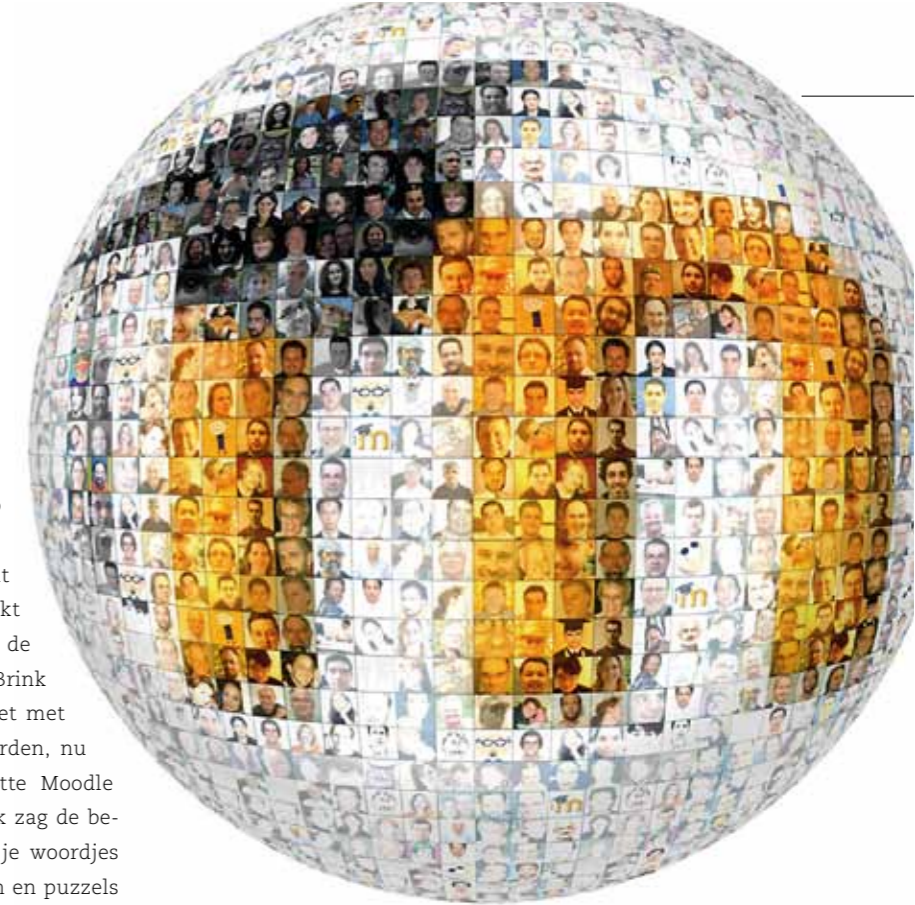
Dat is begonnen in 2006 toen Henk Visser, docent Engels, voor zijn leerlingen een website had gemaakt waarop ze woordjes konden oefenen. Toen hadden de uitgevers nog geen methodesites. Manager Jan Brink zag wat hij had gemaakt en vroeg hem of hij niet met Moodle wilde experimenteren. Richard van Iwaarden, nu manager e-learning, toen systeembeheerder, zette Moodle voor hem klaar in een hoekje van de server. Henk zag de behoefte van leerlingen die geen idee hadden dat je woordjes leert door er iets mee te doen. Hij maakte quizzen en puzzels voor leerlingen in Moodle. Doen zet vanzelf aan tot leren en leerlingen die zichzelf helemaal niet zo goed inschatten, haalden ineens hoge cijfers. Visser roemt het gemak waarmee een docent in Moodle structuur kan aanbrengen voor de leerlingen. Voor vmbo-leerlingen is een opdracht als 'Maak oefening 1 tot en met 5 uit het boek' te onoverzichtelijk. In Moodle maken ze oefening voor oefening en krijgen na elke oefening feedback op hun prestatie. Wat klaar is en voldoende krijgt vanzelf een vinkje in het scherm.

Collega's zagen wat hij met Moodle deed en gingen er ook opdrachten en toetsen in zetten voor hun vak. Het verspreidde zich als een olievlek. Richard van Iwaarden, die zag hoe de server door het intensieve ge-Moodle onderuit getrokken werd, bracht de site onder bij een professionele hostingpartij die grote aantallen gebruikers aan kon.

Onderwijsvisie

Nu Moodle vijf jaar later door alle locaties heen voet aan de grond heeft, is het tijd om alle aspecten van blended learning met een ELO door te lopen en afspraken te maken. Dit project heet 'MBO van de toekomst'. Richard van Iwaarden is hier twee dagen per week mee bezig en op 1 augustus moet het klaar staan. Bij Edudelta begint dit project van twee kanten die sa-

men komen: implementatie van onderwijsvisie en kostenreductie gaan hand in hand.

Alleen de AVO-vakken zijn nog op vaste tijdstippen ingeroosterd, parallel over alle locaties. De rest van de week werken de leerlingen in 'Projectonderwijs in Maatschappelijke Context' (Pimc). Ze vormen als team een bedrijf, bijvoorbeeld in tuin-richting. Mbo'ers van niveau 4 vervullen de leidinggevende functies en werken met leerlingen van lagere niveaus samen. Elk bedrijf heeft een eigen Moodlecursus waarin ze hun administratie bijhouden. Docenten kijken mee en begeleiden, zowel in Moodle als in het werk in de tuin.

Was voorheen het indelingsprincipe in de ELO een vak binnen een opleiding, bijvoorbeeld 'Biologie' of 'Dierhouderij Paard'. Nu past dat niet meer want dit soort vakken staan niet meer als zodanig op het rooster. De ELO wordt nu ingedeeld naar werkprocessen in de KD's. Elk werkproces krijgt een eigen cursus binnen de Moodlesite met een gestandaardiseerde indeling. Alle theoriebronnen en oefenmateriaal worden daarin ondergebracht en dit vormt samen een 'leerarrangement'.

Binnen de Pimc's werken de leerlingen aan hun competenties. Ze voeren projecten en opdrachten uit en verzamelen daarmee bewijs dat ze aan de prestatie-indicatoren voldoen van de werkprocessen in het KD van hun opleiding. Bewijzen slaan ze op hun portfolio dat ook een indeling krijgt op basis van werkproces (dit is Mahara, een andere open source systeem dat makkelijk aan Moodle te koppelen is). Ze kunnen voortgangrapportages opvragen in Moodle waaruit blijkt of ze op een bepaald werkproces ver genoeg zijn om een PvB te gaan afleggen. Hierbij brengen ze bewijs uit hun portfolio in.

Edudelta wordt dan ook een 'laptopschool'. Geen boeken of studiegidsen meer, alles wat de leerling nodig heeft, staat straks in Moodle en is online te raadplegen. Les gemist? De docent kan een opname van een gastles in Moodle zetten of de aantekeningen >>

foto: Stockxchng

foto: Stock.xchng

die hij in de les op het Smartboard heeft gemaakt als pdf publiceren. Zo helpen de faciliteiten mee om de onderwijsvisie te laten werken.

Kosten

Edudelta bevindt zich in Zuid-West-Nederland in een krimpregio. Sommige opleidingen zijn eigenlijk te klein om draaiend te houden. Tot nu toe werden dezelfde opleidingen op verschillende locaties aangeboden, elk met een eigen leerplan en eigen materiaal in Moodle. Dat kost te veel. Bovendien was de kwaliteit soms niet voldoende.

Vanaf 1 augustus 2011 is dat voorbij. Er zijn locatieoverstijgende docententeams gevormd die samen verantwoordelijk worden voor het vullen van een één of meer werkprocessen op hun deskundigheidsgebied. Daarmee wordt nog een efficiencyslag gemaakt want bij het inventariseren van de werkprocessen uit KD's van verschillende opleidingen bleek dat bepaalde processen in verschillende opleidingen voorkomen, bij voorbeeld 'Koopt in', 'Stuurt medewerkers aan' of 'Voert kwaliteitszorg uit'. Opdrachten en oefeningen hoeven maar één keer ontwikkeld te worden en kunnen makkelijk waar nodig een opleidings-specifiek smaakje krijgen.

Docenten van Edudelta zijn op dit moment druk bezig om hun 'oude' digitale materiaal in de nieuwe verplichte structuur

in te voeren. Daarbij hoort ook vergelijken, beoordelen en verfijnen. Ook lesmethodes worden tegen het licht gehouden en per werkproces wordt voor alle locaties dezelfde methode gekozen en in Moodle geplaatst.

Professionalisering

Waarom maakt Moodle dit professionaliseringsproces makkelijker? Richard van Iwaarden heeft daar verschillende antwoorden op. Moodle is makkelijk te leren. Een docent kan de bevoegdheid krijgen om zelf cursussen aan te maken en te vullen. Je kunt heel makkelijk 'iets' maken dat er aantrekkelijk uitziet, door bijvoorbeeld foto's uit allerlei collecties en video's van internet erin te slepen. Een standaardaanpak is nooit verplicht geweest waardoor iedereen zich vrij voelde om te proberen. Op elke vraag kwam via de Helpknop snel een antwoord waardoor het werken in Moodle makkelijk en leuk bleef. Die intensieve ondersteuning blijft uiteraard.

Edudelta wordt een 'laptopschool'

Docenten konden vanaf het begin in alle cursussen kijken en gaan daardoor op een natuurlijke manier samen ontwikkelen. 'Mag ik gebruiken wat jij hebt gemaakt?' Het delen was al begonnen voordat dit verplicht werd. Ook wordt Moodle voor communicatie tussen medewerkers gebruikt, voor de WK-pool, om zich in te schrijven op uitjes, om verslag te leggen van gezamenlijke activiteiten. Het is vertrouwd. Nu Moodle vanzelf zo gegroeid is, zien docenten wel in dat een strakkere inrichting noodzakelijk is om het gebruik te vergemakkelijken.

Ideale blend?

Op de vraag hoe je de leerlingactiviteit in de ELO en in de les goed op elkaar laat aansluiten is geen standaardantwoord te bieden. Oudgediende in de ELO, Henk Visser, is dat voor Engels nog aan het uitvogelen. Beter leren omgaan met feedback lijkt een belangrijke succesfactor. In elk geval geeft Moodle veel vrijheid om te arrangeren met gevonden en zelfgemaakte bronnen en oefeningen die leerlingen activeren. En de ELO van Edudelta biedt straks alle bagage die een leerling nodig heeft om door het vmbo en mbo heen te wandelen, via een overzichtelijke route waarbinnen docent en leerling de voortgang goed kunnen volgen. ■

Isabelle Langeveld is onderwijskundig adviseur en ontwerper, gespecialiseerd in projectonderwijs en blended learning met Moodle, www.helderewijzer.nl

Informatie?

Voor meer informatie over Moodle: www.moodle.org